

อาคารภาพปริทัศน์

ลักษณะอาคาร

อาคารภาพปริทัศน์ เป็นอาคารรูปแปดเหลี่ยม สูง ๒ ชั้น ชั้นล่างเป็นพื้นที่โล่ง สามารถจัดกิจกรรมต่างๆได้ตามความเหมาะสม ชั้นบนเป็นห้องโถงเพดานสูง ภายในมีฝ้าผนังโค้งเป็นวงกลม จัดแสดงภาพจิตรกรรมฝาผนัง

จุดประสงค์

เพื่อจัดแสดงภาพจิตรกรรมฝาผนังประวัติศาสตร์ชาติไทย อันแสดงถึงความกล้าหาญ เสียสละ ของบรรพบุรุษไทย ที่ได้ต่อสู้เพื่อป้องกันและรักษาเอกราชของชาติมาจนถึงทุกวันนี้ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้สำนึกเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ หวงแหน ในชาติไทยของเรา

การจัดแสดง

ภายในอาคาร จัดแสดงภาพจิตรกรรมฝาผนังประวัติศาสตร์ชาติไทยอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยแบบอย่างมาจากพิพิธภัณฑ์วอเตอร์ลู ประเทศเบลเยียม ภาพจิตรกรรมฝาผนังประวัติศาสตร์ชาติไทยนี้ ได้เขียนลงบนพื้นฝ้าผนังที่มีขนาดสูง ๔ เมตร ยาว ๙๐ เมตร ซึ่งเป็นเส้นรอบวงของอาคาร ผู้ชมสามารถยืนตรงบริเวณกลางห้องแล้วมองไปรอบๆ เพื่อชมภาพได้อย่างต่อเนื่อง

เหตุการณ์ที่นำมาเขียนเป็นข้อมูลในการเขียนภาพจิตรกรรมนี้ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างบ้านเมืองให้เป็นราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย มาตามลำดับจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาญาณของพระมหากษัตริย์ และวีรกรรมของบรรพบุรุษไทยที่ได้อุทิศตนเพื่อปกป้องชาติบ้านเมืองเอาไว้ โดยเริ่มตั้งแต่การก่อตั้งบ้านเมืองในสมัยสุโขทัย การสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีมาตามลำดับจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งในเหตุการณ์ที่ผ่านมามีทั้งความเจริญรุ่งเรือง การถูกทำลายเมื่อเสียกรุงครั้งที่ ๒ ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ การกู้เอกราช และการแสดงให้เห็นศิลปวัฒนธรรมของสมัยต่างๆ เหตุการณ์สำคัญๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๑๐ กลุ่มภาพ โดยในแต่ละกลุ่มภาพจะมีภาพเหตุการณ์ที่เป็นภาพเด่น ๑ เหตุการณ์ และภาพประกอบอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งรวมแล้วทั้งหมดประมาณ ๕๐ กว่าเหตุการณ์

ลักษณะจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพจิตรกรรมฝาผนังนี้เขียนด้วยสีอครายลิก (Acrylic) เป็นภาพลักษณะเหมือนจริงผสมผสานกับลักษณะไทย แสดงรูปแบบวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในยุคต่างๆ ไว้อย่างถูกต้องตามหลักฐานทางโบราณคดี ศิลปกรรม และประวัติศาสตร์ ทั้งรูปแบบของปราสาทราชวัง วัดวาอาราม บ้านเรือน การแต่งกายในแต่ละยุคสมัยตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา

แต่ละภาพมีความงดงามเป็นศิลปะ คือการสร้างภาพที่ถูกต้องตามหลักวิชาการจิตรกรรมฝาผนัง งดงามด้วยการกำหนดองค์ประกอบทางศิลปะ โดดเด่นด้วยการกำหนดจุดเด่นของภาพ และส่วนประกอบของภาพที่ต่อเนื่องอย่างมีเอกภาพ รวมไปถึงการให้รายละเอียดของภาพคน (Figure) ปราสาทราชวัง วัด และหมู่ทิวไม้ ทิวเขาตามธรรมชาติ มีความกลมกลืนด้วยสีของภาพ และสามารถสื่อความหมายด้วยอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ

รูปแบบทางศิลปะที่แสดงออกจะมีลักษณะเหมือนจริง (Realistic) ผสมผสานกับลักษณะอุดมคติแบบไทย (Idealistic) ซึ่งดูเข้าใจง่าย ผู้ชมสามารถสัมผัสกับเรื่องราวของภาพได้โดยมิต้องอธิบาย

ภาพจิตรกรรมฝาผนังแบบยาวต่อเนื่องที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า "Panorama" (พา-นอ-รา-มา) นี้ เป็นภาพที่มีบุคลิกเฉพาะ ไม่ลอกเลียนแบบจากที่ใด จิตรกรได้สร้างรูปแบบทางศิลปะขั้นใหม่ อีกทั้งยังมีลักษณะโดดเด่นมีเอกลักษณ์ของไทยอีกด้วย นอกจากนี้ภาพจิตรกรรมนี้จะเป็นศูนย์รวมทางด้านการศึกษาค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์ของชาติ เพื่ออนุชนจะได้ใช้เป็นข้อมูลค้นคว้าทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การนำเสนอภาพ

เนื่องจากภาพจิตรกรรมฝาผนังนี้เป็นภาพต่อเนื่องแบบ พาโนราม่า และเหตุการณ์ที่นำมาล้วนเป็นเรื่องราวที่ต่างยุคสมัย ต่างช่วงเวลากัน การกำหนดเหตุการณ์แต่ละช่วง จึงไม่อาจจะกำหนดให้เป็นภาพใดภาพหนึ่งได้ ตามหลักวิชาการแล้วจำเป็นต้องกำหนดให้เป็นแบบเดียวต่อเนื่องกันไปโดยรอบ

การกำหนดเหตุการณ์ตามลำดับตั้งแต่กลุ่มภาพที่ ๑ – ๑๐ แต่ละเหตุการณ์จะวางอยู่ในลักษณะเด่นมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันด้วยรูปแบบของยุคสมัย ขนบธรรมเนียม เหตุการณ์ สถาปัตยกรรม และผู้คน การต่อเนื่องของภาพกำหนดใช้เส้นสัญลักษณ์ให้เชื่อมต่อกภาพ และเกิดความงามในองค์ประกอบทางศิลปะขึ้นได้ โดยการใช้เส้นสีเทา (เส้นแบ่งภาพแบบจิตรกรรมไทย โดยมากนิยมใช้ลักษณะแบบเส้นฟันปลา) เส้นสถาปัตยกรรมจากการมองแบบมุมมองของนก (Bird's eye view) และเส้นต้นไม้ ทิวเขา เป็นสัญลักษณ์ที่สร้างความต่อเนื่องกันของภาพ พร้อมกับแบ่งแยกเหตุการณ์ของแต่ละ ยุคสมัยได้อย่างกลมกลืน สมเหตุสมผล การแบ่งภาพและการเชื่อมภาพในลักษณะนี้ทำให้ภาพเขียนขนาดใหญ่กลมกลืน มีเอกภาพไม่แบ่งแยกเด็ดขาด (ลักษณะการแบ่งภาพโดยใช้กลุ่มต้นไม้มาคั่นเหตุการณ์ต่างๆ เป็นลักษณะเด่นเฉพาะของจิตรกรรมฝาผนังที่อนุสรณ์สถานแห่งชาติ)

การนำเสนอด้าน แสง – เสียง

นอกจากผู้เข้าชมจะได้ชมภาพจิตรกรรมฝาผนังแล้ว ในอาคารภาพปริทัศน์ยังประกอบด้วย แสง – เสียง ซึ่งจะควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สามารถบรรยายได้ ๒ ภาษา คือ ไทย และ อังกฤษ

ภายในโถงกลางอาคาร ประดิษฐานแท่นพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ทรงบุษบก ทำจากไม้สัก ลงรักปิดทอง ออกแบบจัดสร้างโดยสำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร) ผู้ชมจะเริ่มชมจากกลุ่มภาพที่ ๑ ด้านซ้ายมือ ระบบไฟจะส่องไปยังภาพเหตุการณ์ไปยังจุดต่าง ๆ ในภาพ พร้อมเสียงคำบรรยาย เมื่อจบกลุ่มภาพที่ ๑ แล้ว ไฟจะดับและส่องไปยังกลุ่มภาพที่ ๒ ต่อไปเช่นเดียวกับกลุ่มแรก จนกระทั่งถึงกลุ่มภาพที่ ๑๐ แล้วไฟส่องภาพทั้งหมดจะสว่างขึ้นอีกครั้ง เพื่อให้ผู้ชมได้ชื่นชมกับเนื้อหาและภาพที่ประทับใจอีกประมาณ ๑๐ นาที หลังจากนั้นไฟทั้งหมดจะดับลง เป็นการจบการเข้าชม เวลาที่ใช้ทั้งหมดประมาณ ๓๕ นาทีต่อรอบ

การเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ฯ

การคัดเลือกแบบภาพจิตรกรรม โดยเชิญสถาบันด้านศิลปะเข้าประกวดแบบ ซึ่งจากการพิจารณา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้รับผิดชอบวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง โดยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.๒๕๓๕ ใช้เวลาในการหาข้อมูลออกแบบและเตรียมการประมาณ ๑ ปี ใช้เวลาลงมือวาดประมาณ ๑ ปี ๔ เดือน โดยนาย นพพงษ์ สัจจวิโส รองคณบดีฝ่ายบริหารคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ (ในขณะนั้น) เป็นหัวหน้าโครงการเขียนภาพ ซึ่งก็ได้รวบรวมเอาบุคลากรจากสถาบันต่างๆ เข้าร่วมดำเนินงานในครั้งนี้ด้วย ส่วนทางด้านศิลปะ มีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา เกาทอง ศิลปินแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบและมีจิตรกรจากสถาบัน ต่าง ๆ ที่มีการสอนด้านศิลปะ อาทิ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คลอง ๖ รวมประมาณ ๓๐ คน โดยมี อาจารย์ พิษณุ วรรณักษ์ เป็นหัวหน้าช่างเขียน

งบประมาณในการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง

๑. ค่าเตรียมพื้นผนังอาคารและการร่างภาพจิตรกรรมฝาผนัง ๑,๓๒๒,๗๕๐.- บาท โดยใช้เงินงบประมาณจากรัฐบาล

๒. ค่าเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังประวัติศาสตร์ชาติไทย ๑๔,๙๕๗,๒๕๐.- บาท ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน และกองทุนอนุสรณ์สถานแห่งชาติ

๓. การนำเสนอเรื่องราวประกอบ แสง – เสียง การฉีดพ่นสารป้องกันและลดเสียงก้อง ในอาคารภาพปริทัศน์ ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนอนุสรณ์สถานแห่งชาติ

๔. การบูรณะในอาคารภาพปริทัศน์ ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนอนุสรณ์สถานแห่งชาติ

ภาพเหตุการณ์สำคัญ ๑๐ กลุ่มภาพ ได้แก่

กลุ่มภาพที่ ๑ การก่อตั้งบ้านเมือง

ภาพเด่น - การสร้างกรุงศรีอยุธยา สาเหตุที่ให้ภาพนี้เป็นภาพเด่น เพราะแสดงให้เห็นถึงการรวมตัวเป็นปึกแผ่นของชาติไทย และสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี (มีภาพปราสาทนครหลวงอยู่ด้านบนของภาพ)

ภาพประกอบ - ภาพพ่อขุนผาเมืองมอบเมืองให้แก่พ่อขุนบางกลางหาว
- ภาพพ่อขุนรามคำแหงโปรดให้ช่างจำหลักศิลาจารึก

พ.ศ.๑๘๒๖

- ภาพพระบรมธาตุนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางใต้

- ภาพเจดีย์เจ็ดยอดเมืองเชียงใหม่

- ภาพเจดีย์กุฎ เมืองลำพูน สองภาพหลังให้เห็น

ความเจริญรุ่งเรืองทางเหนือ

กลุ่มภาพที่ ๒ การวิวัฒนาการ

ภาพเด่น - ภาพการจัดขบวนพยุหยาตราตามตำราพิชัยสงครามสาเหตุที่ทำให้เป็นภาพเด่นเพราะจะแสดงให้เห็นถึงการวิวัฒนาการทางการปกครอง คือการแยกทหารและพลเรือนออกจากกันอย่างเห็นได้ชัด โดยใช้เป็นการจัดภาพการจัดขบวนตามตำราพิชัยสงคราม

ภาพประกอบ - ภาพการรบที่เมืองเชียงกราน ในสมัยพระชัยราชาธิราช ปี พ.ศ.๒๐๘๑ การรบที่เมืองเชียงกราน เป็นการรบกับพม่าเป็นครั้งแรกของไทย และได้มีทหารอาสาต่างชาติ คือ โปรตุเกส เข้าร่วมการรบพร้อมกับได้นำเอาปืนไฟเข้ามาใช้ในการรบครั้งนี้ด้วย

กลุ่มภาพที่ ๓ การเสียกรุงศรีอยุธยาและการกู้เอกราชครั้งที่ ๑

ภาพเด่น - ภาพสงครามยุทธหัตถี สาเหตุที่ทำให้เป็นภาพเด่นเพราะการทำยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นการแสดงให้เห็นถึงวีรกรรมอันสูงสุดของพระองค์ เป็นการต่อสู้ที่กล้าหาญในยุทธวิธีอันชาญฉลาด ที่สามารถเอาชนะแม่ทัพพม่าได้ การทำยุทธหัตถีเป็นยอดยุทธวิธีของนักรบ

ภาพประกอบ - ภาพการทำพิธีสงบศึกสงครามข้างเผือก ทำให้ไทยต้องเสียข้างเผือกถึง ๔ ข้าง กับขอพระรามเมศวร พระยาจักรีและพระสุนทรสงคราม ไปเป็นตัวประกันและส่งส่วยข้างปีละ ๓๐ เชือก เงิน ๓๐๐ ชั่ง กับผลประโยชน์ในเมืองมะริดให้กับพม่าด้วย

- ภาพการประกาศอิสรภาพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทำให้ไทยเราขาดจากการเป็นเมืองขึ้นของพม่าตั้งแต่บัดนั้น ปี พ.ศ.๒๑๒๗

- ภาพสมเด็จพระนเรศวรทรงดาบพระแสงดาบปืนค่ายพม่า

- ภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงพระสุบินนิมิตว่าทรงประหารกุมภีร์ใหญ่(จระเข้) ได้สำเร็จ

กลุ่มภาพที่ ๔ ความรุ่งเรืองของราชอาณาจักรไทย

ภาพเด่น - ภาพราชทูตฝรั่งเศสถวายพระราชสาส์นแด่ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ชื่อว่าเป็นยุคทองของไทย มีความเจริญสูงสุดทุกด้านและการที่ฝรั่งเศสได้ส่งคณะราชทูตมาถวายสาส์นเพื่อเป็นการเจริญสัมพันธไมตรีนั้น แสดงให้เห็นถึงความเจริญทางการทูตกับต่างประเทศ

ภาพประกอบ - ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค อัญเชิญพระราชสาส์นของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ผ่านวัดไชยวัฒนาราม แสดงให้เห็นถึงขบวนแห่ที่ยิ่งใหญ่และสวยงามมาก เห็นวัดวาอารามที่สวยงามตลอดเส้นทางขบวนเรือ ทำให้เป็นที่ประทับใจเป็นอย่างมากของคณะราชทูตฝรั่งเศส

- ภาพพระยาโกษาธิบดี(ปาน) ราชทูตไทยถวายพระราชสาส์นแด่พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ที่พระราชวังแวร์ซายส์ ประเทศฝรั่งเศส แสดงให้เห็นถึงการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ และคณะทูตไทยได้รับการต้อนรับในการถวายอย่างสมพระเกียรติ

เกร็ดเสริม

๑. ฝรั่งเศสได้จัดทำเหรียญที่ระลึกและเขียนภาพการเข้าเฝ้าของคณะราชทูตไทย

๒. ตั้งชื่อถนนที่เมืองเบรสต์ และที่กรุงปารีสสายหนึ่งว่า "ถนนสยาม" (Rue de Siam)

กลุ่มภาพที่ ๕ การเสียกรุงครั้งที่ ๒ พ.ศ.๒๓๑๐

ภาพเด่น - ภาพพม่าเผากรุงศรีอยุธยา สาเหตุที่เลือกเหตุการณ์นี้เพราะเป็นเหตุการณ์ที่สูญเสียครั้งสำคัญของไทย และทำให้ไทยย้ายมาสร้างกรุงธนบุรีเป็นราชธานีในเวลาต่อมา

ภาพประกอบ - ภาพกองทัพพม่าล้อมกรุงศรีอยุธยา แสดงให้เห็นกองทัพพม่าที่ยกมาเป็นทัพใหญ่ทั้งทางบกและทางเรือ ประกอบกับฝ่ายไทยแตกความสามัคคีกัน จึงทำให้ไทยเราเสียที่แก่พม่าได้ง่ายขึ้น

- ภาพวีรกรรมชาวบ้านบางระจัน แสดงให้เห็นถึงวีรกรรมของชาวบ้านส่วนหนึ่งที่รวมกันต่อต้านพม่า ในขณะที่ไทยเราต้องเสียกรุง

- ภาพด้านล่าง ภาพของขุนรองปลัดชู เจ้ากรมการเมืองวิเศษไชยชาญ จ.อ่างทอง รวบรวมไพร่พล ๔๐๐ นาย เป็นกองอาทมาต สกัดทัพพม่าที่หาดหัวขาว กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ได้ต่อสู้กับทัพพม่าราว ๘,๐๐๐ คน สูญสุดความสามารถพลีชีพทั้งกอง (วีรกรรมนี้เคยทำเป็นภาพยนตร์สารคดี ทางไทยพีบีเอส ตอนวีรชนคนถูกลืม)

เกร็ดเสริม

เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนอนุสรณ์สถานแห่งชาติ ทรงมีพระราชกระแสว่า ภาพไฟไหม้กรุงศรีอยุธยานี้ ให้ความรู้สึกสะเทือนใจถึงภัยอันตรายจากการเสียกรุงฯ ทำให้คนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงความสามัคคีของคนไทยในชาติ

กลุ่มภาพที่ ๖ การกู้อิสรภาพครั้งที่ ๒ และการก่อตั้งกรุงธนบุรี

ภาพเด่น - การตีค่ายพม่าที่ค่ายโพธิ์สามต้น สาเหตุที่เป็นภาพเด่น เพราะเป็นเหตุการณ์ที่พระเจ้าตากสินได้นำกำลังเข้าตีค่ายพม่าที่โพธิ์สามต้นและฆ่าสุกี้พระนายกอง (แม่ทัพพม่า) ตาย ซึ่งเท่ากับว่าไทยเรากู้อิสรภาพของเรากลับคืนมาได้

ภาพประกอบ - ภาพพระเจ้าตากสินตีฝ่าวงล้อมทหารพม่าออกจากค่ายวัดพิชัย พระเจ้าตากพร้อมพรรคพวกรวม ๕๐๐ คน ตีฝ่าวงล้อมพม่าออกมาได้ เพื่อหาทางกอบกู้อิสรภาพในเวลาต่อมา

- ภาพพระเจ้าตากสินขับช้างเข้าชนประตูเมืองจันทบุรี ด้วยพระปรีชาชาญของพระเจ้าตากสินทรงขับช้างด้วยพระองค์เอง เข้าพังประตูเมืองจันทบุรีจนตีเมืองได้ ก่อนที่จะเข้าตีเมืองจันทบุรี พระองค์สั่งให้ทหารทุบหม้อข้าวหม้อแกง เพื่อหวังไปกินข้าวในเมือง ถ้าตีไม่ได้ก็จะอดข้าวกันทั้งหมด

- ภาพพระราชวังกรุงธนบุรี ให้เห็นกรุงธนบุรีซึ่งเป็นราชธานีหลังจากพระเจ้าตากสินอพยพมาจากกรุงศรีอยุธยา

- ภาพเรือใบที่สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงสั่งต่อจำนวนมาก เพื่อรวบรวมไพร่พลจากเมืองจันทบุรี เพื่อกอบกู้อิสรภาพ

กลุ่มภาพที่ ๗ การก่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์

ภาพเด่น - ภาพวัดพระศรีรัตนศาสดารามและหมู่พระมหามณเฑียร (พระบรมมหาราชวัง พระที่นั่งจักรีฯ พระที่นั่งดุสิตฯ พระที่นั่งอัมรินทร์วินิจฉัย เป็นต้น) สาเหตุที่ให้เป็นภาพเด่น เพราะให้เห็นถึงความเจริญและความมั่งคั่งของกรุงรัตนโกสินทร์

ภาพประกอบ- ภาพพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) แสดงภาพการอัญเชิญพระแก้วมรกตซึ่งเป็น พระคู่บ้านคู่เมืองของไทย จากกรุงธนบุรีมาประดิษฐาน ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

- ภาพการสังคายนาพระไตรปิฎก ณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ (วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์) เพื่อจะยั้งพระปริยัติศาสนา ให้ถาวรวัฒนาถาวร

- การตรากฎหมาย ๓ ดวง ทุกฉบับประทับตราพระราชสีห์ ตราพระคชสีห์ ตราบัวแก้ว ด้วยครั่งสีชาดเป็นสำคัญ

กลุ่มภาพที่ ๘ สงครามเก้าทัพ

ภาพเด่น - ภาพการรบที่ตำบลลาดหญ้า สาเหตุที่เป็นภาพเด่น เพราะเป็นการรบครั้งสำคัญในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งพม่าได้ยกกองทัพเข้ามาไทย ๙ ทัพ ฝ่ายไทยมีสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท กรมพระราชวังบวรสถานมงคล เป็นแม่ทัพไปตั้งค่ายที่ทุ่งลาดหญ้า เชิงเขาบรรทัด และระดมกองทัพไทยตีค่ายพม่าพร้อมกันจนทัพพม่าแตก ในการรบครั้งนี้ฝ่ายไทยมีกำลังน้อยกว่าพม่าเกินครึ่ง **เกร็ดเสริม**

การเลือกใช้ยุทธวิธีหลายประการ

- การเลือกยุทธภูมิที่เหมาะสมในการตั้งรับ คือใช้แม่น้ำและภูเขา เป็นปราการตามธรรมชาติสกัดกั้นการรุกของข้าศึก

- ยุทธวิธีกองโจร จัดตั้งกองกำลังคอยซุ่มสกัดเสบียงอาหารของข้าศึก

- ลวงข้าศึกว่าไทยมีกำลังมาก โดยให้ทหารไทยแอบออกจากค่ายในเวลากลางคืน และเดินทัพถือธงนำขบวนเข้ามาในตอนรุ่งเช้า

- ใช้ท่อนไม้แทนกระสุนปืนใหญ่ เพราะกระสุนไม้ ไม่ทำให้

ล้ากล้องร้อน จึงยิงได้ตลอดเวลา

กลุ่มภาพที่ ๙ การรอดพ้นจากการล่าอาณานิคม

ภาพเด่น - ภาพเรือรบฝรั่งเศสปิดปากน้ำเจ้าพระยา ในสมัย ร.ศ.๑๑๒ (ตรงกับวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๓๖) สาเหตุที่เป็นภาพเด่น เพราะเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ไทยเราเกือบจะเสียเอกราช และไทยเราต้องเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง พร้อมทั้งค่าปรับสงครามเป็นจำนวนมากให้แก่ฝรั่งเศสเพื่อแลกกับเอกราชของไทย

ภาพประกอบ - ภาพการค้าขายโดยเรือสำเภา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทำการค้าสำเภากับจีน เมื่อได้ผลกำไรก็ทรงนำมาใช้ในราชการ เรียกว่า “เงินถุงแดง”

- ภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยรัชกาลที่ ๓ ให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยนั้น

- ภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับคู่กับ พระเจ้าชาร์นิโคลัสที่ ๒ ของรัสเซีย ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับอยู่ที่รัสเซีย ทรงได้รับการต้อนรับอย่างสมพระเกียรติ ซึ่งภาพนี้เมื่อแพร่ในหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศรัสเซียและได้ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส ทำให้เป็นประโยชน์ในทางการเมืองและการต่างประเทศของไทยในสมัยนั้นเป็นอย่างยิ่ง

- ภาพสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระองค์ ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสยุโรปนั้นโปรดฯ สถาปนาสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน

เกร็ดเสริม

- กรณีพิพาท ร.ศ.๑๑๒ ปืนเสือหมอบที่ป้อมพระจุลจอมเกล้า มีทั้งสิ้น ๗ กระบอก เป็นปืนยี่ห้ออาร์มสตรอง จากประเทศอังกฤษ ปัจจุบันมีอยู่ ๑ กระบอก ที่สามารถใช้งานได้

- ร.ศ. หมายถึง รัตนโกสินทร์ศก เป็นปีแรกที่สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๒๕ ตรงกับ ร.ศ. ๑

กลุ่มภาพที่ ๑๐ การเข้าสู่ยุคใหม่

ภาพเด่น - พระราชกรณียกิจและโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สาเหตุที่นำเหตุการณ์นี้มาเป็นภาพเด่น เพราะในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระองค์จนถึงปัจจุบัน มีความเจริญสูงสุดในทุกๆ ด้าน ทรงทำนุบำรุงบ้านเมือง ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ทดมเททั้งพระวรกาย เวลา และพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อประเทศชาติและความเป็นอยู่ของคนในชาติ จนพระเกียรติยศปรากฏไปทั่วโลก

ภาพประกอบ- พระราชกรณียกิจที่สำคัญของ

รัชกาลที่ ๔ ทรงเป็นนักดาราศาสตร์ ที่องค์การ UNESCO ยกย่อง เนื่องจากทรงสามารถคำนวณการเกิดสุริยุปราคาได้ถูกต้อง

รัชกาลที่ ๕ การเลิกทาส การดอกหมุดทางรถไฟเป็นปฐมฤกษ์ และภาพสภากาชาดโลมแดง หรือสภากาชาดในปัจจุบัน

รัชกาลที่ ๖ การสถาปนากิจการเสือป่าและลูกเสือ การเดิน สวนสนามของกองทหารอาสาในสงครามโลกครั้งที่ ๑

รัชกาลที่ ๗ การพระราชทานรัฐธรรมนูญ

รัชกาลที่ ๘ การเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ เพื่อลดความขัดแย้งทางเชื้อชาติระหว่างคนไทย กับ คนไทยเชื้อสายจีน